

Implexus uenae ac arteriae in testis substantia, quod uisus est propter inuolucrum inferius.

Vasis semen a teste ad uesicam ceruicem deferentis histologia.

capreolorum uitis imaginem exprimere, sed uti dicebam hic recta, illic transuersim & oblique uarieque admodum prominere. Atque ab hac similitudine reor parentes illos omnino de dignitatis, qui domi pueros ut lectione & scriptura, sic etiam in cadauerum confectionibus exercebant, corpus hoc *lygrodolū* *lygrodolū*, quasi uaricosum ad testes assistentē diceret, appellasse. Quam Herophilus, Lycus, Marinus, & dissectionis procerū primarius Galenus, etiam id nomen alij parti, neque illi semper eidem, uti mox dicam, accommodent. Ceterum unicus mihi ex tot Galeni libris occurrit locus, ubi praesens corpus uaricosum plexum appellat, atque is est in nono de Partium usu, quo reticularē in caluaria plexum suis bobus delusus effingit. Vt cunque uero id corpus nuncupes, ¹ basi sua elatori parti intimae testis tunicae, quam uerē prius *emolusolū* uocatam arbitror, adnascit, ac multos ramulos recta hanc tunicā perforantes elatori quoque testis parti distribuit, multipliciter per testis substantiam perinde ac iecoris uenae in ipsius substantiam diffeminatos, & perquam tenui constantes tunica. Praeter ramos, quos recta corpus id testis substantiae offert, alias per ambitum dictae nunc tunicae frequentes, & uenis in oculi tunica adhaerente sparsis, quam similes soboles diffundit, a quibus denuo germina in testis substantia pertingunt. Haec uenae ac arteriae seminaliū est series, quas siue ita, siue uasa testi sanguinē spiritumque deferentia, aut praeparantia nuncupes, nihil moror, modo haec iam recensendo uale prorsus distinguas. Ad externū enim uaricosi illius corporis latus quā testis applātur, aliud corpus album & durioris nerui modō durum, intimae testis tunicae adnascitur, hincque incipit. Hoc exterius quā testis nō committitur gibbum; & quodāmodo teres est, nam latius nōnihil quā crassum uisitur: quā uerō tunicae illi connatū est, secundū conuexū testis id cauum existit. Secundū hoc corpus ab externo uaricosi corporis latere, ad ipsius posteriorē sedem fertur, & deorsum modicē uersus interiora prorepens, secundū posteriorē testis sedē intimae testis tunicae ualidissimē tantisper adnascitur, donec ad humiliorē testis deferēderit sedem, a qua denuo sursum reflectitur intimae testis tunicae attenuum, in eumdemque quidem, at nō amplius ipsi connatū, & nō eandem formam retinens. Per totum enim ductum, quo testis tunicae corpus id necit, propemodū aequaliter crassum eiusdemque figurae est, quam compacto uitis, aut cucurbitae capreolo assimilare queas. quāquā tamen nō in orbē, sed uelut in latera, huius corporis reuolutiones fiant, ad eum ferē modū quo angues & anguillas ocyus reperere cernimus. Huius namque corporis anfractus & inuolutiones admodū inuicem cōtinuae & connatae cōspiciuntur, ut & lignori uermibus eas assimilare integrum sit. Respondent enim illis, & deinde etiā multum referunt cerebelli processus, quos in septimo libro a uermium imagine nomen inuenisse dicam. Atque hinc etiā fortassis in Arabū interpretibus lumbrium nomen legitur: ita enim praesens corpus, quā testis connascitur, Arabū nōnulli uo cauisse uidentur, nam eorum aliquis etiā implexum uenae, arteriaeque supra sedem testis elatoriē, ita nuncupauere. Porro secundū hoc corpus quod uermi assimilabā, nihil prorsus uaricibus, qui inaequaliter neque eadem serie extuberant, accedit. Quāquā si bene Galeni sententiam in libris de Semine percipiam, alibi has reuolutiones ex Herophili suffragio *lygrodolū* *lygrodolū* appellari uelit: alibi autem eo nomine alia eius quod iam tractamus corporis partem, quā id peni inferitur, ita uocet: quā uerō ea sit, ubi corpus hoc, sermone ad penem usque deduxero, audies. Ad hunc itaque modū corpus id intimae testis tunicae cōnascitur, & exterius demptis reuolutionū impressionibus laeue est, intus uerō quum ab intima testis tunica acutiori cultello adimitur, asperū, sed nullis quae oculis subiiciuntur meatibus peruium est. Neque etiam aliter cauum esse uisitur, nō hic solum quā testis tunicae connascitur, sed neque quā ab illa abscedens sursum fertur. Quum primum namque ad inferiorem testis partem descendit, recta sursum reflexum angustius, magisque teres sensim efficitur, & non amplius inuolutum, in teretem quasi neruum definit. atque id ipsi maxime uenit, ubi elatoriē testis partem sursum scandens superat. Quod quum pertigerit, anteriori eius corporis, quod nos uaricosum esse diximus, parti uersus interiora innititur, & ipsi tenuis membranulae interuentu connexum, alius tantisper procedit, donec per idem peritonaei foramen, quod uenam ac arteriam seminales transeunt, in peritonaei amplitudinem pertingat. In quo transitu corpus id non amplius anteriori uenae arteriaeque parti attenditur, sed in posteriora reflexum, sub illis in peritonaeum transcendit. Hinc ex dextro latere (dextri enim testis enarrationem prosequor) ad posteriorem pubis ossis sedem reflectitur, & posteriori peritonaei parti connexum, super urinarium dextri lateris meatum sub uesica deducitur. Eodem partimino ratione a sinistro teste corpus simile perfertur, & ambo sub posteriori uesicae sede super rectum intestinum ad uesicae ceruicis initium protensa, sensim mutuō appropinquant, & latiora crassioraque facta, inter se tandem coeunt, unumque corpus sub uesicae ceruicis initio constituunt, in glandulosa quae nunc dicemus organa absumptū. Hoc sanē corpus a teste ad hunc modum

modum ascendens, procul dubio id est quod Herophilus *σπέρματινὸν πύλον* appellauit, quodque nos uas semen deferens, ad illius imitationē, aliquādo & iactatorē dicimus, nam reuera corpus hoc a testis substantia semen assumens, ad penem id deferit. Verū ut cauitas ipsius per uniuersum ductum per quam obscura est, raroque admodum sectione deprehenditur: ita quoque obscuriores meatus foraminaque sunt, quae a teste per intimā ipsius tunicā in eius corporis aut uasis semen deferentis reuolutiones pertinet. Praeterea uasis huius in penem insertio conspectū quodammodo fugit, & coitus tantum aut excretionis seminis tempore aperitur, quod quidam Patavij dissectus facile edocuit, qui ante suspensum inuoluntario seminis fluxu laborans, hos meatus omnes apertos laxosque habuit, eos potissimum qui ex testibus in deferentis semen uasis reuolutiones pertingunt, & quibus dextrū & sinistrū deferentia semen uas in uesicae ceruicem terminantur. Herophilus, & ex ipsius suffragio Galenus, hic ubi dextrum uas sinistro permiscetur, amboque paulo anteaquam coeant latiora crassioraque reddi diximus, alijs quibuldam reuolutionibus haec uasa circumagi inuoluique uidetur innuere, quū & in hac sede praesentia uasa subinde *lygrodolū* *lygrodolū* nominat. Vasa haec inibi nunquā nisi perque obscurē mihi inuolui uisa sunt: & si quae sit reuolutio, ea penitus illi similis apparet, quam haec uasa obtinent, quā primum ab intima testis tunica nō amplius illi tunicae connata abscedūt. tale enim quid canes, & magis adhuc caudati simij & tauri indicant, parum cōspicuis reuolutionibus ea sede frequenter donati. Ceterum corpus glandosum, in quod deferentia semen uasa postquam coiere inferuntur, quodque Herophilus *ἐσθλὴν* *ἐσθλὴν* appellat, ad humillimā uesicae partem reponitur, mediū quoddammodo inter uesicae corpus & illius ceruicem. Est autem corpus id unicum, & subinde ipsis testibus grandius, at nō ad amissum rotundū. nam antea & posterius depressum, a lateribus autem rotundum instar globi cernitur. per ipsius uerō mediū uesicae canalē procedit, qui hic paulo quā in reliquo progressu latior, ampliorue existit: non tamen quod manifeste cōspici possit, a semen deferentibus uasis foratus, sed asper duntaxat ac inaequalis & rugosus: idque potissimum in posteriori ipsius sede, ubi interdum deferentium uasorum ingressum accurato studio secantes, conspici deprehendimus. Deinde uesicae ceruix, quā per glandosum corpus fertur, distincta ab illo corpore membrana neutiquā est, nam solus glandosus corporis finis communem hic uasinae seminis meatum conficit, per reliquum autem processum canalē ille priuatum est corpus, orbiculari musculo statim a glandoso corpore circumdatum, & dein duobus quae penem praecipue constituunt corporibus adnatum. Quae uerō haec penis sint corpora, quum penis persequeretur musculos, obiter commemorauī. ubi autem singulorum quae iam complexus sum uisus succincte ascripsero, rursus paulo diffusius ipsorum constructionem (quod ipsorum cognitio manuali artifice, propter crebros quibus homines uexantur morbos, nimis quā necessaria sit) recensere. Quando itaque haecenus enumerata diligenti sectione aggressus eris, ut singulorum usus tibi praescribatur, minime exiges, quum is attentē secantibus locupletius, ac cum maiori Naturae admiratione occurrat, quā quis prolixē & sedulo exprimere possit. Ex iecoris enim pulmonum lienis & renum constructione, pugnantium inter se autoritatum relicta congerie, doceberis, testium substantiam ingenua sibi facultate, ex materia quam uenae ac arteriae illi deferūt, ac per totum testem (ut uenae per iecur sanguinem) diffundunt, semen efficere: & quemadmodum iecoris caro sanguificationis opifex censetur, ita & hanc testium substantiam seminis procreatricem, paremque hic organorum ac in iecore, constructionem esse. Quemadmodum enim cibos nutritioni aptos ore assumimus, eosque uentriculo conficimus, & quod confectum est ex intestinorum anfractibus longo ductu in iecoris cauum fertur: ita quoque optimam sanguinis spirituumque portionem testium uenae ac arteriae perferunt. non quidem breui aliquo, aut non anfractuoso progressu, uerum longissimo, & innumeris reuolutionibus spirisque tortuosum & errantem: ut materiam testi praeparatam, seminique efficiendo magis opportunam communicent. neque id in unam amplam testibus incisam cauitatem, sed in tenuissimā, eademque tunica subtili admodum formata uascula, per testis substantiam frequentissima serie distributa. Vt quemadmodum de iecoris carne dictum est, ita & testis substantia facultate sibi insita sanguini & spiritui suis uasculis contentis perfectam seminis naturam impertiat. Atque haec uis in masculis roboris & uirilitalis, in feminis muliebritatis causa existit, corpusque uniuersum ita alterat, ut id quod neque mas, neque femina per se esset, mas uel femina euadat. Rursus ut in iecore uenae cauae furculi ex portae ramis sanguinem affumebant, atque in illis quoque is perfectius elaborabatur: sic etiam pori meatusque innumerī, sed gracillimi, paratum a testibus semen in deferentis uasis anfractus testi connatos exporrigunt, ut hinc rursus ex utroque teste semen in eam sedem in uiris deducatur, quā commodē in uterum projici & eiaculari ualeat. Ad hanc functionem conducit, dextri testis uenam a ca-

Glandosum corpus uasorum semen deferentium inferius nem excipiens.

Partiumque hoc Capite describitur constructionis ratio.

Vasorum testis materiae deductionis ratio.

ua